

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3290/2017. (XI. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 83/B. § (1) bekezdése, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 5. § (1)–(2) bekezdése, valamint 11. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi egyezménybe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján két alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 83/B. § (1) bekezdése, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (a továbbiakban: Knymt.) 5. § (1)–(2) bekezdése és 11. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt. A panaszok szerint ezek a szabályok ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XIII. és XV. cikke rendelkezéseivel, valamint sértik az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 14. és 17. cikke, valamint az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikke szabályait. Állította az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 19. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartája 21., 34. és 54. cikke sérelmét is.
- [2] Ezek a szabályok a szolgálati nyugdíj megszüntetéséről, szolgálati járandóságként folyósításról, az ellátás folyósításának szüneteltetéséről szólnak, ha az öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött, ellátásban részesülő személy a tárgyévben biztosítással járó jogviszonyban áll, illetve egyéni vagy társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytat, és az általa fizetendő nyugdíjjárulék alapja meghaladja a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenhatszorosát (a továbbiakban: éves keretösszeg). Az éves keretösszeg elérését követő hónap első napjától az adott tárgyév december 31-éig, de legfeljebb az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig a nyugdíjfolyósító szervnek a nyugdíj folyósítását szüneteltetnie kell.
- [3] A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a 2014. május 21-én kelt határozatával – a Tny. 83/B. § (1) bekezdése alkalmazásával – elrendelte a felperes szolgálati járandósága folyósításának 2014. június 1-től december 31-ig történő szüneteltetését, mert a felperes 2014. május 31-ig az éves keretösszeget meghaladó jövedelmet szerzett.
- [4] A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a 2015. május 29-én kelt határozatával a 2015. június 1. és 2015. december 31. közötti szüneteltetésről döntött. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (a továbbiakban: ONYF) Nyugdíjfolyósító Igazgatósága a határozatokat helybenhagyta. A közigazgatási határozatok lényeges tartalma szerint az indítványozó részére 2007. december 31-től szolgálati nyugdíjat állapított meg, amelyet – a Knymt. 5. § (1) bekezdése alapján 2012. január 1-től szolgálati járandóságként folyósítottak tovább. Az indítványozó a határozatok meghozatalára okot adó időszakokban az éves keretösszeget meghaladó, járulékalapot képező jövedelmet szerzett, ami – a Tny.-nek a Knymt. 11. §-a alapján alkalmazandó 83/B. § (1) bekezdése szerint – az ellátás folyósításának az elsőfokú határozatokban megjelölt időszakban történő szüneteltetését vonja maga után.
- [5] Az indítványozónak a társadalombiztosítási határozatok bírósági felülvizsgálatára irányuló kereseteit a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította (26.M.2759/2015/5., 14.M.3149/2015/14.). A Kúria az ítéleteket hatályukban fenntartotta (Mfv.III.10.193/2016/4., Mfv.III.10.672/2016/4.).
- [6] 2. Az ügyben hozott bírósági ítéletekből megállapíthatóan az indítványozó a bírósági eljárásokban részletes érveléssel kérte, hogy a munkaügyi bíróság és a Kúria az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezze az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján. Az eljáró bíróságok ezt nem látták indokoltnak. Megállapították, hogy a társadalom-

biztosítási szervek határozataikat a hatályos jogszabályoknak megfelelően hozták meg, azok a bíróság észlelése szerint nem ellentétesek az Alaptörvény indítványozó által felhívott B), O) és T) cikkével, II. és XII. cikkével, XIII., XV. és XXIV. cikkével.

- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megállapította, hogy az Alkotmánybíróság a Knymt. rendelkezéseit a 23/2013. (IX. 25.) AB határozatban (a továbbiakban: ABH1.) már vizsgálta, és a 3. § (2) bekezdés b) pontja, 4. § (1)–(4) bekezdései, 5. § (1), (2) bekezdése, (3) bekezdés c) pontja és (4) bekezdése, valamint a 18. § (1) bekezdésében a „4. § (2) bekezdése szerinti csökkentés nélküli” szövegrésze alaptörvény-ellenességét nem állapította meg. A bíróság – az ABH1. Indokolása [74] és [101]–[111] bekezdései alapján – rögzítette, hogy az Alkotmánybíróság a Knymt. 5. § (1)–(2) bekezdéseit nem ítélte az Alaptörvény B) cikkével, XIII. cikkével és XV. cikkével ellentétesnek. Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére, a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdése és a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló kérelmet a bíróság a fentieken túl a 19/B/2007. AB határozattal (a továbbiakban: ABH2.) már elbírált kérdésekben és azért sem kezdeményezte, mert a rendelkezések alaptörvény-ellenességét nem észlelte. A munkaügyi bíróság ítéletében utalt arra is, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria által előterjesztett bírói kezdeményezés alapján hozott III/355-5/2015. számú határozatával [3061/2015. (IV. 10.) AB határozat, a továbbiakban: ABH3.] elutasította a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmére alapított indítványokat. Kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság az ABH3-ban a szolgálati nyugdíj szolgálati járandósággá való átalakítását, összegének csökkentését és a szüneteltetési szabályt együttes hatásában sem tartotta az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek, az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által a *Markovics kontra Hungary*, *Béres kontra Hungary* és *Augusztin kontra Hungary* ügyekben hozott határozatok felhívásával pedig hivatkozott arra is, hogy az EJEB a juttatás csökkentését a tulajdonjog sérelmével és a diszkrimináció tilalom megsértésével kapcsolatban sem állapította meg.
- [8] A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria rögzítette, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján előtte folyamatban volt Mfv.III.10.133/2014. és Mfv.III.10.489/2014. számú perekben, a per tárgyalásának felfüggesztése mellett már kezdeményezte a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a felperes ügyében való alkalmazásának kizárását, mert a rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétesnek ítélte. A Kúria kezdeményezéseit az Alkotmánybíróság az előtte III/355-5/2015. számon folyamatban volt ügyben hozott 3061/2015. (IV. 10.) AB határozatával, vagyis az ABH3-mal elutasította, részben visszautasította; ezt követően a Kúria a fenti perekben az Mfv.III.10.254/2014/2. és az Mfv.III.10.255/1025/2. számon hozott határozatokban a jogerős ítéleteket hatályában fenntartotta. A Kúria utóbbi ítéletével összefüggésben az indítványozó a Knymt. 11. § (1) bekezdésének és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdéseinek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, XIII. cikkébe, XV. cikkébe és az Egyezmény 14. és 17. cikkébe ütközése, valamint az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. cikkével való ellentéte miatt, a rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulóan alkotmányjogi panaszt terjesztett elő; a panaszt az Alkotmánybíróság a 3112/2016. (VI. 3.) AB határozatával (a továbbiakban: ABH4.) elutasította, részben visszautasította. Az Alkotmánybíróság az ABH4-ben az alkotmányjogi panaszt a fenti, a Knymt. 11. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét állító részében – az Abtv. 64. § f) pontja alapján – ítelt dolog fennállása miatt, a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdései vizsgálata tárgyában pedig – az Abtv. 64. § d) pontja alapján – alapvető alkotmányosági jelentőségű kérdés felvetésének hiányában visszautasította. Az Alkotmánybíróság e határozatában megállapította azt is, hogy az indítvány a tulajdonhoz való jog kapcsán sem vet fel bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, mivel a korábbi alkotmánybírói döntések fényében nyilvánvalóan hiányzik az érdemi alkotmányos összefüggés a Knymt. 11. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése között. Az Alkotmánybíróság – ABH1-ben és az ABH3-ban foglalt megállapításokra utalva – kiemelte, hogy a szolgálati járandóság nem tekinthető nyugdíjnak, melynek folyósítását a járulékfizetés alapozza meg, csupán szolidáris alapokon nyugvó szociális ellátásnak, vagyis nem minősül vásárolt jognak, ezért a szüneteltetés kapcsán elvben sem merülhet fel a tulajdonjog sérelme. Emiatt az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján e vonatkozásban is visszautasította. Az Alkotmánybíróság a fenti határozatban a Knymt. 11. § (1) bekezdését és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel összefüggésben, érdemben vizsgálta azzal, hogy az alapjognak nem minősülő jogosultság esetében a személyek eltérő kezelését a XV. cikk (2) bekezdése alapján kell megítélni. Az Alkotmánybíróság a korhatárt még be nem töltött nyugdíjasokra és a Knymt. 11. §-a alapján szolgálati járandóságban részesülő személyekre irányadó szüneteltetési szabály alkalmazását – a keresetpótló ellá-

tásra való rászorultság hiányában – indokoltnak tartotta, kimondva azt is, hogy a vizsgált szabályozás szempontjából összehasonlítható csoportba a szolgálati járandóságban (korhatár előtti ellátásban) részesülő személyek tartoznak. Az Alkotmánybíróság a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítással járó jogviszonyban álló és az abban nem álló személyek között sérelmezett különbségtétellel kapcsolatban megállapította, hogy a megkülönböztetés nem személyek között, hanem az egyes jogviszonyok, illetve jövedelmek tekintetében áll fenn, a külföldön munkát végzők keresményének figyelmen kívül hagyását pedig ésszerű indokokon alapulónak tartotta; mindezek miatt a Knymt. 11. § (1) bekezdését és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdéseit nem ítélte az Alaptörvény XV. cikkébe ütközőnek, ezért az indítványozó panaszát e vonatkozásban elutasította.

- [9] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a támadott szabályok alaptörvény-ellenességét már vizsgálta [a Knymt. 5. § (1)–(2) bekezdéseit az ABH1., a Tny. 83/B. §-át az ABH2., a Knymt. 11. § (1)–(2) bekezdését az ABH3., a Knymt. 11. § (1) bekezdését és a Tny. 83/B. § (1)–(2) bekezdését az ABH4.].
- [10] Az Abtv. 24. § (3) bekezdése szerint nincs helye az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll eljárásának, ha az indítvány az Alkotmánybíróság által érdemben már elbírált jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés vizsgálatára irányul, és az indítványozó az Alaptörvénynek ugyanarra a rendelkezésre, illetve elvére (értékére), és azonos alkotmányos összefüggésre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani (ítélt dolog), kivéve, ha az Alkotmánybíróság döntése óta a körülmények alapvetően megváltoztak.
- [11] A jelen ügyben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján az indítványozó az Alaptörvénynek ugyanazokra a rendelkezéseire, azonos alkotmányos összefüggésekre hivatkozva kéri az alaptörvény-ellenességet megállapítani; nem állapítható meg az sem, hogy az Alkotmánybíróság döntései óta a körülmények alapvetően megváltoztak volna.
- [12] Tekintettel arra, hogy az Abh-k óta a körülményekben változás nem következett be, az Alkotmánybíróság ítélt dolog miatt a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Abtv. 24. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján visszautasította.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja alapján (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata) a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. [Abtv. 32. § (2) bekezdés].
- [14] A nem a jogosulttól származó, jogszabály nemzetközi egyezménybe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság szintén visszautasította [Abtv. 55. § (4) bekezdés *b)* pont].

Budapest, 2017. november 6.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1144/2017.

• • •